

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2020

Året 2020 var föreningen Rädda Lumparns sjunde verksamhetsår. Föreningen grundades som ett gräsrotsinitiativ av invånarna runt Lumparn som var bekymrade för sina närvatten, dvs själva Lumparn och dess vikar. Året kännetecknades av större projekt, som Finbyprojektet och det nystartade projektet om mörtfisk.

Allmänna målsättningar

Föreningens syfte är enligt föreningen stadgar att förbättra vattenkvaliteten i Lumparn och dess viks-system, öka kunskapen och intresset för lokalt vattenskyddsarbete, stöda fiskevårdsinsatser samt möjligheten till rekreation.

Föreningen fullföljer sitt syfte genom att:

- initiera, koordinera, stöda och genomföra konkreta vattenskyddsåtgärder i området
- informera om Lumparns tillstånd, uppföljning av det och de utförda åtgärderna
- opinionsbildning för att väcka intresse och öka förståelsen för Lumparns vattenmiljö
- ansöka om finansiering för åtgärder

Verksamhet 2020

Verksamheten byggde på stadgarnas syftesparagraf, dvs konkreta vattenskyddsåtgärder, information om Lumparn, opinionsbildning och öka förståelsen samt ansöka om finansiering.

Covid-19 pandemin begränsade föreningens verksamhet och flera planerade åtgärder fick skjutas upp till framtiden.

Konkreta vattenskyddsåtgärder

Föreningen har identifierat sin roll gällande konkreta vattenskyddsprojekt som följande: att hjälpa till med att identifiera de rätta områdena och rätta åtgärder för dessa. Vidare hjälper föreningen till med att ta fram projektplaner för konstruktionerna och söka finansiering om sådant behov finns. Föreningen finns som stöd och pådrivande för att projektet ska genomföras. Konkreta åtgärder kan t.ex. vara intelligenta skyddszoner, våtmarker, gäddfabriker, restaurering av badstränder etc.

Föreningen har även stöttat och följt Lumparlands kommun och andra aktörer som planerat ett vattenskyddsåtgärdsprojekt i Snicknäs. Lumparlands kommun har beviljats LEADER-finansiering för projektet.

Informationsspridning och opinionsbildning

Projektet "Vad behöver göras i Finbyområdet – fokus på näringsämnen"

Föreningen beviljades 2019 finansiering till ett eget projekt "Vad behöver göras i Finbyområdet – fokus på näringsämnen" av PAF-miljömedel. Inom ramen för projektet togs extra provtagningar, som ett komplement till landskapsregeringens provtagning i området för att fylla i kunskapsluckor om områdets näringsbelastning.

Under 2019 anlätades hållbarhetskonsult Future Frame Consulting, med Simon Holmström som projektledare för att sammanställa befintligt data och verksamheter som medfört och medför näringsbelastning till det övergödda Finbydicket i Sund. Rapporten "Finbydicket - hur blev det så här?" publicerades i februari 2020 under stor närvaro av åländsk media. Projektet är avslutat men arbetet fortsätter. Föreningen vill att rapporten ska beaktas som ett beslutsunderlag för att prioritera åtgärder och att rikta fokus på områden där mer fakta behöver tas fram.

I juli lämnade föreningen in ett besvär mot att Ålands miljö- och hälsomyndighet har givit tillstånd till en verksamhet i området som innebär fortsatt negativ påverkan på träsket Träsk, Finbydicket och i förlängningen Lumparn och Östersjön.

Under hösten träffade styrelsen minister Alfons Röblom för att presentera föreningens verksamhet och intressefrågor, samt rapporten om Finbydicket. Detta ledde sedan till ett besök till träsket Träsk tillsammans med föreningen.

Projektet Baltic Fish¹

Rädda Lumparn och Ålands fiskare medverkar i det interregionala projektet Baltic Fish som ägs av John Nurminens stiftelse och finansieras av Baltic Sea Action Planfonden. Rädda Lumparn vill genom sitt medverkande öka intresset för att använda smartfisk (t ex braxen) i matlagningen. Det medför att vi tar upp näring ur vattnet, samtidigt som vi får en lokalproducerad råvara. Initiativtagare till projektet är John Nurminens Stiftelse. Baltic Fish projektet är delfinansierat av Baltic Sea Action Plan-fonden via NEFCO och drivs i samarbete med flera miljöorganisationer runt Östersjön. Föreningen anlitar HS Consulting, Harriet Strandvik, som projektledare för Rädda Lumparns del av projektet.

Braxen är den smartfisk, en underutnyttjad art som står i centrum för projektet. Vi kan visa att det är möjligt att äta upp en del av miljöproblemet. Det finns gott om braxen och vittnar om den obalans Östersjön befinner sig i. Att det finns mycket av braxen ger oss också möjligt att ha tillgång till en fantastisk råvara. I projektet har det fiskats upp över 2 ton braxen som förädlats till en mycket användbar färs. Denna frysprodukt kan nu användas till att i storkök och restaurang förvandlas till läckra måltider för barn, unga och äldre. Varför inte satsa på "street food" - fiskburgare till ungdomarna?

Att göra Ålands godaste braxen-burgare var en rolig tävling mellan ungdomar på Åland. Projektets kock, Fredrik Engström har besök flera skolor och introducerat färsen och gjort fiskburgare tillsammans med matlagningsintresserade tonåringar. Under Skördefesten 2020 (Plåpp Äpp), i Sjökvarteret, deltog några av dem i tävlingen om vem som gör den godaste braxen-burgaren. Bästa braxen-burgaren utsågs av en eminent jury som följde regelverket i ÅM i Hamburgare. Juryn var: Fjolårets vinnare i hamburgar ÅM: Simon Eriksson, Oscar Lindholm. Anna Perokorpi, kökschef Ålands gymnasium. Tobias Braun, Köksföreståndare Godby högstadieskola. Vincent Johansson och Emil Olendzki vann tävlingen, med juryns motivering:

"Den vinnande braxen-burgaren var en saftig burgare som höll bra ihop. Den var helt tillagad på huvudråvaran braxen. De var bra sälta i biffen och tydlig fräschör från citronzesten. Det var en bra stekt biff och ett spänstigt bröd. De hade gjort en god egen dressing, även om det kunde ha serverat mera av den i burgaren! Det var bra syra från löken som tillsammans med övriga ingredienser skapade en fin smakbalans i burgaren."

På plats i Sjökvarteret kunde den nyfikna även köpa Braxen-burgare, som tillreddes och såldes av kocken Fredrik Engström & co.

¹ Tidigare kallat "mörtfiskprojektet"

Projektet lanserade även en kortfilm som visar braxens väg från hav till burgare. Den har visats i skolorna som fått besök av projektet. Kortfilmen är en inspirationsfilm för den moderna konsumenten som visar en del av arbetet som kustfiskare. Vi får följa med Pär Mattsson på en tur till en ryssja. Han är en numera bortglömd primärproducent - kustfiskaren, som står bakom grunden till maten på bordet.

Kocken Fredrik visar hur läckert man kan tillreda hamburgare av färsen. Projektet vill bidra till att bana väg för en hållbar produkt som på sikt kan ge utkomst för fiskare och öka värdet av en underutnyttjad näringsrik och god produkt.

I slutet av året hölls även en tävling riktad till skolkockar och kockar i vård och omsorg med uppmaningen mer fisk – braxen på menyerna! Tävlingen gick ut på att alla kök inom vård, skola och omsorg som gör måltider på braxenfärs och postar en bild på maträtten och gärna även menyn kunde genom utlottning vinna 50 kg braxenfärs.

Sakkunniglunch

Den 29 januari hölls ett rundabordssamtal och lunch på Emmaus returcafé med Högskolan på Ålands rektor Johanna Mattila, forskning- och utvecklingsansvariga Paula Linderbäck och Rädda Lumparns styrelse. Det är viktigt att vi talar med varandra, byter erfarenheter och information som förhoppningsvis kan leda till gemensamma projekt som gynnar våra hårt utsatta kustvatten. Det känns som detta var en bra start på ett fruktbart och givande samarbete.

Medlem i andra föreningar och nätverk

Föreningen hade en representant i föreningen Lokalkraft Leader Ålands styrelse samt i den lokala aktionsgruppen (LAG) samt är medaktör i nätverket Bärkraft.ax.

Internationellt samarbete

Samarbetet med Rädda Burgsviken på Gotland fortsatte. En studieresa planerades men fick ställas in på grund av covid-19 pandemin. Carina Aaltonen intervjuades i egenskap av Rädda Lumparns viceordförande, vilket publicerades i boken 'Vår del av Östersjön' som Rädda Burgsviken gav ut under året.

Nominering till årets bärkraftpris

Föreningen nominerades till årets bärkraftpris i kategorin förening. Flera av styrelsemedlemmarna deltog i Bärkraftmötet 2020 på Alandica den 1 oktober. Vinnare blev Rädda Barnen på Åland r.f. och Fältarna Mariehamns Stad.

Kommunikation

En viktig del av föreningens verksamhet handlar om kommunikation, både internt till föreningens medlemmar, och extern till invånarna i Lumparns tillrinningsområde, på Åland och i hela Östersjöregionen.

Hemsida och Facebook

På föreningens hemsida lades aktuella evenemang och händelser upp. Föreningens Facebook-sida hade 769 gillare och 773 följare.

Häfte om föreningens verksamhet

Föreningen tog fram en broschyr som beskriver föreningens konkreta verksamhet, handfasta tips hur man själv kan påverka vattnet och intervjuerna med "Lumparnvälgörarna" samt information om det allvarliga läget för Lumparn och Östersjön. Broschyren skickades ut till alla hushåll. I samband med detta hölls även en tävling om att vinna en elcykel. Tävlingen gick ut på att svara på frågor kopplat till informationen i häftet. Hela 470 personer skickade in sina tävlings svar och den 6 november fick minister Alfons Röblom äran att dra en vinnare, i samband med ett besök tillsammans med föreningen till Träsk i Sund.

CITAT FRÅN TÄVLINGSDELTAGARNA OM HÄFTET:

"TACK FÖR ERT VÄRDEFULLA ARBETE!"

"VAD ROLIGT MED TÄVLING, OCH TACK FÖR BRA INFORMATION GÄLLANDE ERAT ARBETE OCH INITIATIV!"

"VILKET UNDERBART INITIATIV AV ER!"

"TACK FÖR ARBETET NI GÖR!" "TACK FÖR ERT VIKTIGA JOBB!"

"JAG ÄR SÅ GLAD ATT DET FINNS MÄNNISKOR SOM GÖR NÅGOT ÅT VATTENSITUATIONEN, FÖRSÖKER SJÄLV ATT LEVA SÅ HÅLLBART SOM MÖJLIGT"

"EN OTROLIGT BRA SAK NI DRIVER" "JAG HEJAR PÅ ERT ARBETE FÖR LUMPARN!"

"TACK FÖR ETT FINT INITIATIV OCH ARBETE FÖR MILJÖN OCH EN INFORMATIV BROSCHYR!"

"JAG VISSTE INTE OM FÖRENINGEN INNAN JAG FICK HEM BROSCHYREN. MYCKET BRA INFO. JAG HAR VARIT IN PÅ HEMSIDAN OCH Fyllt i KONTAKTUPPGIFTER FÖR ATT BLI MEDLEM."

"TACK FÖR EN MYCKET FIN OCH INFORMATIV BROSCHYR, OCH TACK FÖR ATT NI BRYR ER"

Media

Föreningen uppmärksammades i media bland annat följande artiklar och inslag:

Ålands Radio tog kontakt med föreningen för att diskutera vattenkvaliteten i Lumparn. I samband med ett besök till Storängsdiket i Jomala.

Föreningen har annonserat i lokaltidningarna om årsmötet samt om Baltic Fishprojektet.

Rädda Lumparn jobbar på

Organisation

Medlemmar

Föreningen fick en stor tillströmning av nya medlemmar under 2020 och hade i slutet av året 77 personmedlemmar och 3 organisationer.

Medlemsavgiften var under året 10 euro för vuxna, 5 euro för barn och 100 euro för organisationer.

Årsmötet

Årsmötet, som vanligtvis hålls på våren, sköts upp till hösten och hölls den 16 september på Pensionat Stalldalen i Finström, där 12 personer deltog.

Christian Nordas, Vd vid Ålands Vatten var inbjuden för att berätta om bolagets hållbarhetsarbete. Stadseenliga ärenden, som verksamhetsberättelse och bokslut samt verksamhetsplan och budget behandlades. På årsmötet valdes Håkan Lundberg och Anna Südhoff till verksamhetsgranskare.

Styrelsen

Föreningens verksamhet handhas av en styrelse, som består av ordförande och sex medlemmar jämte sex suppleanter. Fram till årsmötet under 2020 bestod styrelsen av Brage Wilhelms (ordförande), Carina Aaltonen (viceordförande), Rose-Marie Eriksson, Björn Gustbee, Carina Karlsson, Torbjörn Sjöblad och Mikael Wennström. Som suppleanter fungerade Tomas Mörn, Jouni Jylhä, David Ståhlman, Johan Willstedt, Christofer Eriksson och Karl-Anders Lindholm.

Torbjörn Sjöblad, Mikael Wennström och Karl-Anders Lindholm avgick från styrelsen och ersattes vid årsmötet av Rauli Lehtinen, Roger Henriksson och Marina de Haas.

Styrelsen sammanträdde sammanlagt under nio protokollförda styrelsemöten under året.

Föreningssekreterare

Föreningens sekreterare Lotta Nummelin anhöll under året om att bli befriad från sitt uppdrag. Från juni 2020 anlätades firma Alexandra de Haas för uppdraget som föreningssekreterare.

Ekonomi

Föreningens intäkter består främst av medlemsintäkter samt projektbidrag.

Medlemsintäkternas andel var 1 120 euro. Utgifterna bestod främst av köpta tjänster och marknadsföringskostnader. Finbyprojektet är avslutat och underskottet har bokats mot årets resultat. Projektstödet för Baltic Fish utbetalas mot redovisning 2021 och resultatet regleras vid avslut.

Resultaträkning 1.1.-31.12.2020

ORDINARIE VERKSAMHET	2020	2019
ADMINISTRATION OCH PROJEKT		
Projektbidrag, LEADER	0,00	2 192,45
Projektbidrag, PAF Finby	19 000,00	6 000,00
Projektbidrag, Baltic Fish	3 100,00	1 271,00
Övriga intäkter	0,00	25,00
	22 100,00	9 488,45
Personalkostnader	0,00	0,00
Avskrivningar	0,00	0,00
Övriga verksamhetskostnader		
Resekostnader	-0,00	-680,05
Kost och logi	-0,00	-0,00
Information och pr-material	-10 068,24	-0,00
Annonser	-1 080,54	-342,24
Köpta tjänster	-38 297,73	-10 984,48
Möteskostnader	-790,24	-1 207,10
Postning	-2094,72	-63,40
Webbkostnader	-183,52	-183,52
Deltagaravgifter	-0,00	-0,00
Betalda medlemsavgifter	-50,00	-70,00
Bankkostnader	-23,00	-0,00
Övrigt	-3 787,14	-124,16
	-56 375,13	-13 654,95
RESULTAT AV ORDINARIE VERKSAMHET	-34 275,13	-4 166,50
TILLFÖRDA MEDEL		
Intäkter		
Medlemsavgifter	1 120,00	710,00
	1 120,00	710,00
INVEST-O FINANSIERINGSVERKS.		
Intäkter		
Ränte och dividendintäkter	36,47	135,83
Kursdifferens	0,00	0,00
	36,47	135,83
Kostnader		
Övriga finan. kostnader	-150,00	0,00
	-150,00	0,00
RESULTAT	-33 268,66	-3 320,67
ALLMÄNNA UNDERSTÖD		
PAF	0,00	25 000,00
Projektstöd	14 983,89	0,00
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVER-/UNDERSKOTT	-18 284,77	21 679,33

Balansräkning 31.12.2020

Aktiva

BESTÅENDE AKTIVA	2020	2019
Materiella tillgångar		
Maskiner o inventarier		
Maskiner o inventarier	0,00	0,00
Avskrivningar o värdeminskningar	0,00	0,00
	0,00	0,00
Placeringar		
Aktier o andelar		
Aktier och andelar	0,00	0,00
	0,00	0,00
RÖRLIGA AKTIVA		
Långfristiga fordringar		
Övriga fordringar		
Fordringar projektstöd	14 983,89	7 271,00
Övriga korta fordringar	0,00	0,00
	14 983,89	7 271,00
Kassa och bank		
Ålandsbanken	26 799,29	47 733,45
	26 799,29	47 733,45
AKTIVA TOTALT	41 783,18	55 004,45

Passiva

EGET KAPITAL		
Verksamhetskapital		
Verksamhetskapital	55 044,45	33 325,12
Räkenskapsperiodens under-/överskott	-18 284,77	21 679,33
	36 719,68	55 044,45
Kortfristiga skulder		
Övriga kortfr. skulder	5 063,50	0,00
	5 063,50	0,00
Resultatregleringar	0,00	0,00
PASSIVA TOTALT	41 783,18	55 004,45